

TÜRKİYE SÜT SEKTÖRÜNDE YENİ BİR MODEL

Dr. Nurullah ÖZCAN

**Ziraat Yük.Mühendisi
Tarım Ekonomisti**

SÜT SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

- Piyasada çok sayıdaki üretici, az sayıdaki alıcı var. Dolayısıyla alıcıların piyasada üstünlüğü daha fazladır.
- Süt üreticileri dağınık bir organizasyon içindeler (Süt Birliği, Hay-koop, DSYMB vb.). Bu durum girdi fiyatlarında olan diğer olumsuz faktörler üretimde istikrarsızlığa, süt fiyatlarında dengesizliğe, ekonomide çöküntüye sebep olurken, tüketicileri de daha pahalı ve kalitesiz süt ve ürünlerine mahkum etmektedir.

SÜT SEKTÖRÜNDE NEDEN BİR MODELE İHTİYAÇ DUYULMAKTA

- Türkiye süt sektöründe kaliteli çiğ süt üretimi ve arzın devamlılığı sağlamak üzere piyasanın düzenlenmesine ihtiyaç vardır.

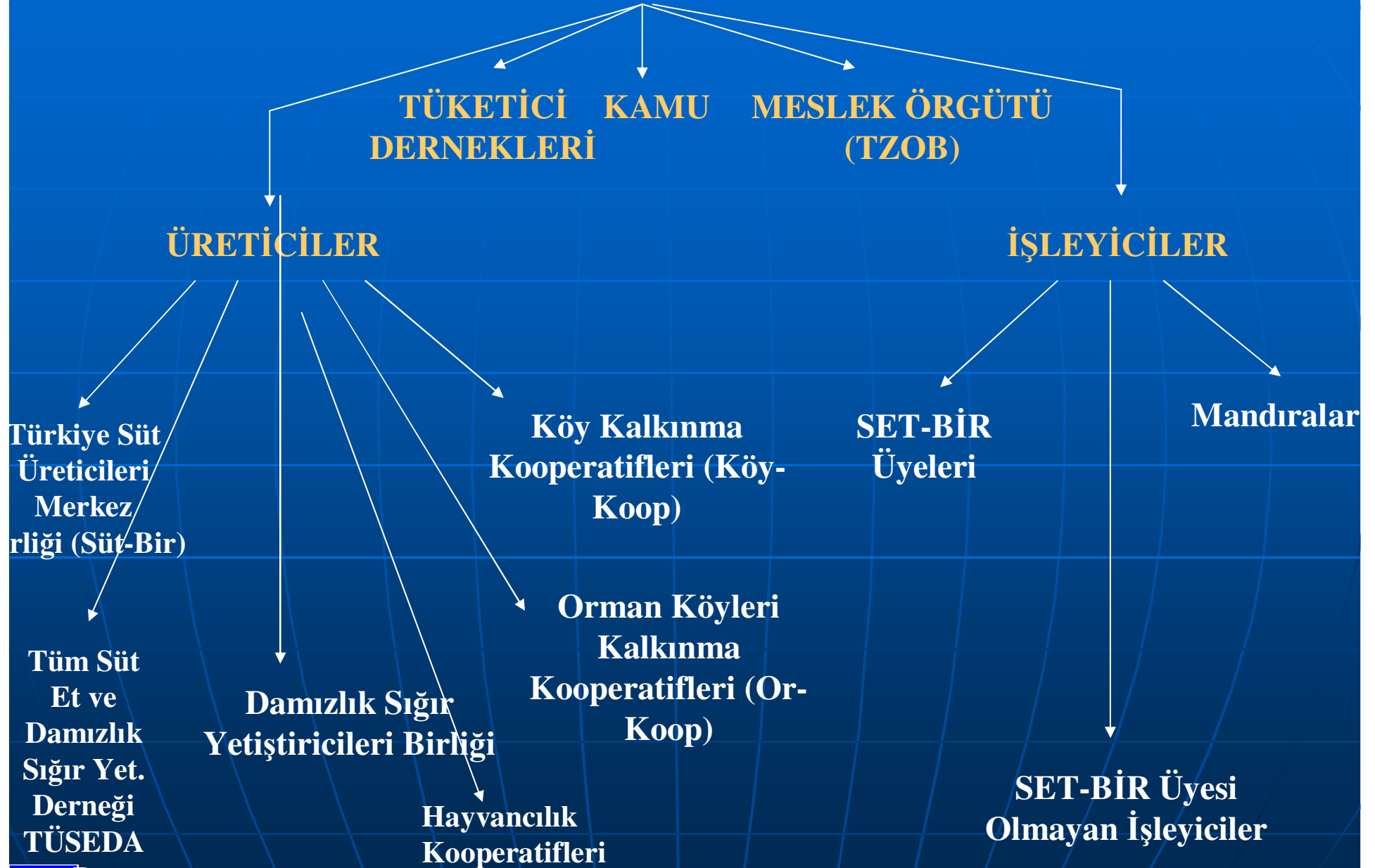

SÜT SEKTÖRÜNDE NEDEN BİR MODELE İHTİYAÇ DUYULMAKTA

- Süt piyasasının düzenli çalışması için süt üreticilerini ve süt işleyen sanayicileri belli bir platformda buluşmasını sağlamak.
- AB müzakerelerinde Türkiye'de süt üretim kotasının yüksek olmasını sağlamak,
- Türkiye'de üretilen çiğ süte, kalite garantisi veren güçlü bir süt üretici teşkilatın oluşmasını sağlamak.

TÜRKİYE SÜT SEKTÖRÜNÜN MEVCUT YAPISI

YASAL DURUM

- Süt üreticileri ve sanayicilerinin bölge ve ülke çapında örgütlenebilmesi için yasal dayanağı gerekmektedir.
- Bununla ilgili Kanun taslağı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının organize edeceği bir çalışma grubunda, sektör temsilcileri ile birlikte hazırlanacak, onay için TBMM'e sunulacaktır.
- Bu kapsamda kurulacak Ulusal Süt Üreticileri Teşkilatı (USÜT), AB'nin sektörle ilgili mevzuat uyumu ve uygulamaya yönelik işleminde, laboratuvar testlerine dayanarak süt kalite güvencesi veren sorumlu kuruluş olarak görev yapabilecektir.

TÜRKİYE'DE SÜT SEKTÖRÜNÜN YENİDEN YAPILANDIRILMASI

SÜT ÜRETİCİLERİ AÇISINDAN

- Türkiye'de pazar için üretilen toplam çiğ sütün üreticiler tarafından ülke çapında kurulacak bir süt örgütü çatısı altında olmak üzere, kontrol altına alınması gerekmektedir.
- Kontrol altına alınan toplam çiğ sütün tamamının süt fabrikalarından geçmesi sağlanarak, sağlıklı süt ve süt ürünleri üretimi garanti altına alınacak, böylece süt üreticileri, sanayicileri ve tüketiciler gözetilmiş olacaktır.

SÜT ÜRETİCİLERİ İL (bölge) TEŞKİLATI YAPISI

- İllerdeki mevcut süt örgütleri (kooperatif, birlikler v.b) yeni yapı içerisinde yer alacak ve il (bölge) teşkilatını oluşturmada etkin rol oynayacaktır.
- En az (10) süt hayvanına sahip her üretici İl Teşkilatına üye olabilecektir.
- Üreticiler her ilde seçimle İl (bölge) Süt Üretici Teşkilatı Yönetim Kurulunu seçer.
- **Süt Üreticileri İl (bölge) Teşkilatı** Yönetim Kurulu 7 asil 5 yedek üyeden oluşur.
- İl (bölge)Teşkilatı içinde Yönetim Kurulu, teşkilatın işlerini yürütmek üzere profesyonel bir sorumlu müdür ve teknik ekip oluşturabilir.
- Yönetim Kurulu karar merciidir.

SÜT ÜRETİCİLERİ İL (bölge) TEŞKİLATI (SÜİT) FAALİYETLERİ

SÜT
PAZARLAMA

Çiftlik yönetimi
Veterinerlik hizmeti

SÜT TOPLAMA, TAŞIMA,
GEREKİRSE SÜT İŞLEME

SÜT ÜRETİCİLERİ İL (bölge) TEŞKİLATININ (SÜİT)

Pazarlama Fonksiyonu

- İl sınırlarındaki süt çiftliklerinden her gün çiğ sütün toplanmasını organize etmek ve süt fabrikalarına ulaşımını sağlamak
- Sütün kalitesinden sorumlu kuruluş olarak çiğ sütü akredite laboratuvarlarında düzenli test etmek
- Teşkilat, üreticilerin belli kalite ürettiği tüm çiğ sütü almak, üreticiler de sözleşme kapsamında ürettikleri çiğ sütü Teşkilata vermek zorundadır.
- Süt fabrikalarına satılan sütün parasını tahsil etmek
- Süt sektörüyle uyum içinde, talebi yükseltmek üzere satışta teşvik primi uygulamak
- Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak.

SÜT ÜRETİCİLERİ İL (bölge) TEŞKİLATININ (SÜİT)

Çiğ Süt Toplama Fonksiyonu

- Mevcut süt toplama yapısını bozmadan , çiğ süt toplama ve sağlıklı sütü fabrikalara teslim etmek üzere organize olması
- İlave toplama araçlarının devreye girmesi halinde soğutma sistemli süt taşıma araçlarının yönetiminden sorumlu olması
- Süt fabrikalarının olmadığı veya yetersiz olduğu yerlerde, ihtiyaç duyulması halinde, modern süt fabrikaları kurmak

SÜT ÜRETİCİLERİ İL TEŞKİLATININ (SÜİT) Çiftlik Yönetimi ve Veterinerlik Hizmetleri

- Çiftlik yönetimi hizmetleri vermek
- Veteriner hizmetleri sağlamak

ULUSAL SÜT ÜRETİCİLERİ TEŞKİLATI (USÜT)

- İl (bölge)Teşkilatları en üst örgüt olan **Ulusal Süt Üreticileri Teşkilatını (USÜT)** kurarlar
- Her il (bölge) teşkilatından seçilen delegeler USÜT Yönetim Kurulunu seçer.
- Yönetim Kurulu 11 asil 7 Yedek üyeden oluşur.
- USÜT'nin merkezi Ankara'dır.
- Yönetim Kurulu karar alma merciidir.

ULUSAL SÜT ÜRETİCİLER TEŞKİLATI (USÜT) 11 ÜYE

**EGE
BÖLGESİ
(3
Yönetim
Kurulu
Üyesi)**

**MARMARA
-TARAKYA
BÖLGESİ
(3 Yönt.
Kur.
Üyesi)**

**KARADENİZ
BÖLGESİ
(1 Yönt. Krl.
Üyesi)**

**İÇANADOLU
BÖLGESİ
(1 Yönt. Krl.
Üyesi)**

**DOĞU
ANADOLU
BÖLGESİ
(1 Yönt.
Krl.)**

**GÜNEYDOĞU
ANADOLU BÖLGESİ
(1 Yönt. Krl.
Üyesi)**

**AKDENİZ BÖLGESİ
(1 Yönt. Krl. Üyesi)**

SÜT SANAYİCİLERİ AÇISINDAN

- Modern süt fabrikaları sanayicileri (SET-BİR +diğerleri) ile Mandıra işletmecilerinin oluşturacağı bir federasyon (**Türkiye Süt İşleyenler Federasyonu- TSİF**), süt sanayicilerinin tek bir ses olmasını sağlamalıdır.
- Modern Süt Fabrikaları, pazara intikal eden sütün % 30'sini işlemektedir.
- Mandıralar, pazara intikal eden sütün % 40-50'sini işlemektedir

TÜRKİYE SÜT İŞLEYENLER FEDERASYONU (TSİF)

SET-BİR

MANDRALAR

DİĞER MODERN SÜT İŞLEYEN SANAYİCİLER

ULUSAL SÜT KOMİTESİ

- Süt talebinin artırılması için TSİF, USÜT, TDSYMB ve TKB'dan oluşan **Ulusal Süt Komitesi (USK)** oluşturulacaktır.
- Komitenin talebi artırmaya yönelik aşağıda yer alan faaliyetleri yürütmek üzere USK üyeleri tarafından FON oluşturulur. Bakanlık da bu fona katkı sağlar.
- USK Türkiye'de süt talebini artırmak üzere gerekli çalışmaları organize eder, program hazırlar ve uygular. Tüketiciler derneği ile işbirliği yapar.
- Bunlar; okul sütü programı, reklamlar, ilanlar, araştırma-geliştirme v.b.faaliyetlerdir.
- Komite , Türkiye süt sektörüyle ilgili strateji belirlemek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak faaliyetinde de bulunur.
- Komite ayrıca çiğ süt fiyatlarının belirlenmesi için **Ulusal Çiğ Süt Fiyatlandırma Teknik Komitesini** oluşturur
- Komite ÇSFTK tarafından kendisine sunulan çiğ süt fiyatı ve müdahale fiyatını onaylar ve uygular

ULUSAL SÜT KOMİTESİ (USK)

ULUSAL SÜT
ÜRETİCİLERİ
TEŞKİLATI

(3 Kişi)

DAMIZLIK SÜT
SIĞIRI
YETİŞTİRİCİLERİ
BİRLİĞİ
(DSYMB)

(1 kişi)

TARIM VE
KÖYİŞLERİ
BAKANLIĞI

(1 Kişi)

TÜRKİYE SÜT
İŞLEYENLER
FEDERASYONU

(4 Kişi)

ÇİĞ SÜT FİYATLANDIRMA TEKNİK KOMİTESİ

- Türkiye’de çiğ sütün fiyatları Ulusal Süt Üreticileri Teşkilatı (USÜT), Tarım Bakanlığı ile Türkiye Süt İşleyenler Federasyonu (TSİF) tarafından oluşturulan **Çiğ Süt Fiyatlandırma Teknik Komitesi (ÇSFTK)** tarafından belirlenecektir
- Anlaşmazlık halinde Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı’nın komitede bulunan yetkilisi arabulucu olacaktır
- Süt fiyatları, mevsimsel dalgalanmalara, çiğ sütün işleneceği ürünlere ve/veya sütün bileşenlerine göre olmak üzere ÇSFTK tarafından süt üretim sezonu öncesinde yapılacak toplantılarda belirlenir ve USK’nin onayına sunulur.
- Komite ayrıca müdahale fiyatlarını belirler ve USK’nin onayına sunar.

ÇİĞ SÜT FİYATLANDIRMA TEKNİK KOMİTESİ (ÇSFTK)

ULUSAL SÜT
ÜRETİCİLERİ
TEŞKİLATI (USÜT)
TEMSİLCİLERİ

TKB
ATANAN BİR ÜYESİ

TÜRKİYE SÜT
İŞLEYENLER
FEDERASYONU (TSİF)
TEMSİLCİLERİ

TEŐEKKÜRLER

